

Hvordan kan lærings- og mestringstilbud
organiseres i Helse Fonna etter 2016
i samarbeid mellom
kommunehelsetjenesten,
spesialisthelsetjenesten og
bruker- og pårørendeorganisasjoner?

Innhold

Sammendrag.....	3
Innledning.....	4
Status og forslag til veien videre	5
Lærings- og mestringstilbud som er korte og diagnosespesifikke, og krever spesialistkompetanse	6
Kurstilbud til foreldre med barn med kronisk sykdom	6
Lærings- og mestringstilbud til pasienter i de store diagnosegruppene	6
Hjerte- og karsykdommer.....	7
Kols	7
Diabetes type 2	8
Kreft.....	8
Lettere psykiske plager og lidelser.....	8
Demens.....	9
På tvers av diagnoser	9
Friskliv, læring og mestring i VESS (Vindafjord, Etne, Sauda og Suldal).....	9
Finansiering.....	10
Tanker fra brukerrepresentanter i fagnettverket.....	10
Avslutning.....	11
Vedlegg	11

Sammendrag

Fagnettverk for lærings- og mestringstilbud (LM-nettverket) har fra 2013 arbeidet med oppdraget som omhandler samhandling om lærings- og mestringstilbud og trinnvis endring av oppgave- og ansvarsfordeling mellom helseforetak og kommunene. Fagnettverket opplever at det har skjedd mye positivt på disse årene, men at det fremdeles er et langt stykke å gå før dette er etablert etter gjeldende tjenesteavtale 2 og lovverk for øvrig.

Forslaget fra fagnettverket er at det fremdeles er behov for økt innsats på området, for å nå målene om bedre samhandling, gode pasientforløp og spesielt økt satsning på læring og mestring i kommunene. Fagnettverket bør bestå i videre prosess, og få forlenget sitt mandat.

Det er tydelige føringer i Samhandlingsreformen og ulike påfølgende dokumenter om kommunens økte ansvar innen læring og mestring, men fagnettverket oppfatter at kart og terreng i liten grad stemmer overens. Forebyggende helsearbeid nedprioriteres ofte ved økonomisk trange tider i kommunesektoren, og fagnettverket opplever at det generelt sett er satt av for lite ressurser til systematisk innsats på området.

Det er likevel flere gode eksempler lokalt på hvordan man kan organisere lærings- og mestringstilbud i kommunene, både alene, sammen med andre kommuner, med helseforetak og pasient- og pårørendeorganisasjoner. Flere kommuner ser også frisklivs-, lærings- og mestringstilbud i sammenheng, noe som kan være ressursutnyttende og effektivt.

Det er mange uavklarte spørsmål knyttet til samarbeid om læring og mestring i Helse Fonna, både mellom nivåer og mellom kommuner. En viktig avklaring som må gjøres er blant annet hvordan finansiering skal foregå (når innbyggere benytter tilbud på tvers av kommunegrenser). Det er også uavklart hvilke tilbud som det bør samarbeides om og hvem som skal samarbeide med hvem, spesielt gjelder dette kommunene. Dette er både knyttet til for eksempel prevalens av ulike diagnoser og om tilgang til kompetanse og ressurser. Her oppfatter nettverket at politikk og kommunereform utfordrer planlegging fremover, i forhold til uvisshet om kommunegrenser og interkommunalt samarbeid. Disse forholdene, i tillegg til kommunens selvstendige råderett, gjør det vanskelig for fagnettverket å komme med konkrete forslag til arbeidsfordelingen rundt LM-tilbud i foretaket, men vi vil allikevel komme med noen anbefalinger om hvordan vi tenker LM-tilbudene kan organiseres fremover. Nettverket anbefaler at etablerte tilbud i spesialisthelsetjenesten ikke legges ned før kvalitativt gode tilbud er etablert i kommunene der dette blir anbefalt gjort.

Oppsummert;

- Det er fortsatt behov for samarbeid mellom brukerorganisasjoner, kommune og foretak om LM-tilbud gjennom fagnettverk for lærings- og mestringstilbud.
- Etablerte tilbud i spesialisthelsetjenesten må ikke legges ned før kvalitativt gode tilbud er etablert i kommunene.
- Tilrettelegging av strukturerte lærings- og mestringstilbud skal så langt det er mulig, og innen rammen av faglig forsvarlighet, gis i kommunene.
- Korte diagnosespesifikke kurs til personer som er nydiagnostiserte og blir fulgt opp i spesialisthelsetjenesten ser nettverket det som naturlig at også i framtiden er foretakets ansvar å drive.
- Barn og unge som har langvarige helseutfordringer, og deres foreldre, trenger lærings- og mestringstilbud for å mestre livet med helseutfordringene. Dette krever et samarbeid mellom kommune og spesialisthelsetjenesten.

- Alle kommuner (eventuelt i interkommunalt samarbeid) tilbyr frisklivs-, lærings- og mestringstilbud til sine innbyggere enten som diagnosespesifikke tilbud eller i blandet gruppe.

Forslag fra fagnettverket til spesifikke satsningsområde fremover:

- samarbeide om oppgavefordeling innen tilbud for personer med diabetes type 2
- samarbeide om oppgavefordeling innen tilbud for personer med lungesykdom
- videreutvikle etablert tilbud til personer med hjertesykdom
- innen område kreft, etablere tilbud i samarbeid med brukerorganisasjoner
- etablere lavterskeltilbud til foreldre med barn med kronisk sykdom som ikke har tilbud
- samarbeide om tilbud ved lettere psykisk lidelse og rusavhengighet til pasienter og pårørende
- samarbeide om diagnoseuavhengige mestringkurs (nytt konsept etter ÅLFL)

Innledning

I tjenesteavtale 2 mellom Helse Fonna og kommunene er det under kapittel 4 om læring og mestring bestemt at det skal etableres samhandling og trinnvis endring av oppgave- og ansvarsfordeling mellom helseforetak og kommunene i perioden 2012-2016. Utviklingen skal være i tråd med Samhandlingsreformen der et hovedfokus er at innbyggere skal få mer, bedre og tidligere helsetjenester nærmere hjem og pårørende, og at man skal forebygge mer for å reparere mindre.

Fagnettverket for lærings- og mestrings tilbud ble etablert høsten 2013. Nettverket skal bidra til at pasienter og pårørende får tilbud om faglig gode lærings- og mestringstilbud på rett nivå ut fra faglige og geografiske forutsetninger.

I mandatet frå SU er nettverket gitt disse arbeidsområdene

- Utarbeide handlingsplan for utvikling av lærings- og mestringstilbud i området, og plan for gradvis overføring av de LM-tilbudene som skal etableres i kommunene. I planen skal det også gå frem hvilke pasient- og pårørendetilbud som videre bør gis i spesialisthelsetjenesten.
- Utarbeide plan for kompetanseutvikling på området
- Bidra til opplæring av pasient- og pårørende og mestringstilbud, blir en del av pasientforløp på tvers av nivå.
- Bidra til brukermedvirkning i planlegging, gjennomføring og evaluering av LM-tilbud
- Bidra til at foretak og kommuner har oversikt på og er kjent med aktuelle LM-tilbud og at det blir etablert rutiner og kriterium for henvisning mellom tjenestenivå der det er påkrevd.

Fagnettverket har arbeidet på alle disse områdene, men denne rapporten konsentrerer seg først og fremst om utviklingen av lærings- og mestringstilbud i Helse Fonna regionen. Arbeidsområdene for nettverket henger tett sammen, og et stort arbeid har vært å få oversikt over alle lærings- og mestringstilbud som finnes på sykehus og DPS og i alle kommuner. Oversikt over pasient- og pårørendeorganisasjoner i Helse Fonna har også vært en stor jobb, som bl.a. har munnut i en oversikt på FOUSAM sine nettsider. Det er også arbeidet

systematisk med kompetanseutvikling og nylig utarbeidet et ressursdokument for kompetanseheving innen helsepedagogikk.

Begrepet «læring og mestring» er sammensatt og kan være vanskelig å definere entydig.

Ifg. «Veileder om rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator» fra 2015 er formålet med lærings- og mestringstilbud at pasienter, brukere og pårørende skal

- få informasjon, kunnskap og bistand til å håndtere sykdom og helseforandringer
- forebygge eller hindre utvikling av sykdom og funksjonsnedsettelse
- gi støtte til endring av levevaner for å fremme fysisk og psykisk helse
- understøtte pasient og brukers egen læringsprosess

Utdrag fra veilederen; «*Tilrettelegging av strukturerte lærings- og mestringstilbud skal så langt det er mulig, og innen rammen av faglig forsvarlighet, gis i kommunene. Dette gjelder ikke individuelle tilbud som må skje tett integrert med den spesialiserte medisinske behandlingen. Tilbudet i kommunene bør styrkes. For personer med sjeldne tilstander og ved behov for spesialisert kompetanse, bør tilbudet ytes av spesialisthelsetjenesten. Lærings- og mestringssentrene i helseforetakene bør tilby veiledning til kommunene*». I veilederen inkluderes læring og mestring både i individuelle og gruppebaserte tilbud.

Denne rapporten vil først og fremst gi forslag til utvikling av **gruppebaserte** LM-tilbud i kommune og spesialisthelsetjeneste.

Status og forslag til veien videre

Status per høsten 2015 for ulike gruppebaserte lærings- og mestringstilbud i spesialist- og kommunehelsetjenestene i Helse Fonna ligger som vedlegg til rapporten. Dette er de tilbudene fagnettverket kjenner til og har fått meldt inn fra kommuner og spesialisthelsetjenesten. Oppsummert er det stort sett uendret hvilke tilbud spesialisthelsetjenesten utfører i dag vs. 2012 når samarbeidsavtalene ble inngått første gang. Det er noen kurs for barn og foreldrekurs som er avsluttet, og det er endringer i tilbudet til personer med hjertesykdom. For kommunene er det en del nye tilbud innen friskliv og oppfølging av levevaner som er etablert etter 2012, og i noen kommuner er det etablert LM-tilbud for en eller flere av de store diagnosekategoriene.

Generelt sett oppfatter fagnettverket det som nødvendig å styrke samhandlingen mellom nivåene og pasientforløpet ved at tilbud i spesialisthelsetjenesten og i kommunehelsetjenesten kobles tettere sammen der dette er hensiktsmessig. Dette kan skje ved at man samarbeider om deler av kursvirksomhet, deltar fysisk hos hverandre, og er med å spre informasjon om tilbud på begge nivå. Det er også sentralt at pasient- og pårørende-organisasjoner blir likeverdige aktører i LM-tilbud, både i spesialist- og kommunehelsetjenesten.

Under følger forslag til utvikling og overføring av gruppebaserte lærings- og mestringstilbud.

Lærings- og mestringstilbud som er korte og diagnosespesifikke, og krever spesialistkompetanse

I dag: Helseforetaket har en del kurstilbud til pasienter/ pårørende som er korte, intensive og diagnosespesifikke. I tillegg til de store diagnosegruppene, gjelder dette også for eksempel kurs for personer med Morbus Chron, Ulcerøs colitt, Tinnitus, MS og Parkinson. Kursene er en del av tilbudet til personer som er nydiagnostiserte og som blir fulgt opp bl.a. poliklinisk i spesialisthelsetjenesten. Disse kurstilbudene arrangeres ved Haugesund sykehus og er foretaksovergrepene tilbud. Kursene planlegges og drives ut fra tanken om at fagkunnskap og brukererfaring sidestilles ved å planlegge, gjennomføre og evaluere læringsoppleggene sammen.

Veien videre: Disse kursene ser nettverket det som naturlig at også i framtiden er foretakets ansvar å drive. Dette er i tråd med nasjonale anbefalinger og retningslinjer. Fagnettverket oppfatter at det er behov for å styrke LM-tilbudet i spesialisthelsetjenesten knyttet til kreft. Helse Fonna har per d.d. ikke gruppebaserte lærings- og mestringstilbud til denne diagnosekategorien. Dette beskrives nærmere under neste kapittel. Det oppfattes også av nettverket som viktig at Helse Fonna gjør sine lærings- og mestringstilbud enda mer tilgjengelig for innbyggere i alle deler av foretaket, gjennom blant annet bruk av telemedisin. Dette vil bidra til at pasienter og pårørende kan få LM-tilbud nærmere der de bor og dermed lettere kunne nyttiggjøre seg tilbudene.

Kurstilbud til foreldre med barn med kronisk sykdom

I dag: Kurstilbud til denne gruppen har blitt redusert i spesialisthelsetjenesten de siste årene. Det er ikke kommet nye tilbud i kommunene etter det nettverket kjenner til. Gruppene som har tilbud nå er innen områdene diabetes, epilepsi, autisme, ADHD og Start hjelp (et lærings- og mestringstilbud som retter seg mot foreldre som nylig har fått barn som vil trenge tett oppfølging fra spesialist- og kommunehelsetjeneste). Opplæringstilbudene er en del av de aktuelle fagenhetenes opplæringstilbud.

Veien videre: Nettverket ser det naturlig at tilbudene fortsette i spesialisthelsetjenesten. Et økt samarbeid med skolehelsetjeneste/helsestasjon vil være ønskelig. Nettverket har fått innspill på at det er aktuelle grupper som ikke har lærings- og mestringstilbud i dag, (for eksempel astma, ME) hverken i kommunene eller i spesialisthelsetjenesten, og kan være aktuelle samarbeidsområder de neste årene. Aktuelle brukerorganisasjoners tilbud og kompetanse må tas med i eventuelt videre planleggingen.

Lærings- og mestringstilbud til pasienter i de store diagnosegruppene

NCD- strategien 2013-2017 nevner kols, diabetes, hjerte- og karsykdommer og kreft som de store ikke-smittsomme folkesykdommene som krever spesiell innsats. I tillegg er lettere psykiske plager og lidelser og demens viktige folkehelseutfordringer i dag og i tiden som kommer.

Hjerte- og karsykdommer

Hjertesykdommer

I dag: To dagers opplæringskurs tilbys ved alle tre sykehusene i foretaket. Tidlig trening arrangeres ved Haugesund sjukehus og er i prinsippet åpent for hele foretaket (fase 2 A). Treningsgrupper for personer med hjertesykdom er etablert i noen kommuner (fase 2 B). Det finnes i ulik grad tilbud om trening m.m i regi av helselag og LHL i ulike deler av regionen.

Veien videre: Det foreslås at tilbudet for hjertesykdom fortsetter, men utvides med at alle kommuner tilbyr innbyggere fase 2 B trening (eventuelt i interkommunalt samarbeid). Fase 2 a tilbud ved Stord sykehus bør også vurderes. Personer med hjertesykdom som har behov for det, bør også få frisklivstilbud i sin kommune (eventuelt i interkommunalt samarbeid). Det bør etableres samarbeid mellom sykehusene, kommunene og pasientorganisasjonene der dette ikke er på plass.

Karsykdommer

I dag: For karsykdommer som hjerneslag er det i dag tilbud om læring og mestring som del av rehabiliteringsopphold ved Stord sykehus og andre institusjoner pasienten er innlagt i. Det er ikke åpne kurs for hjerneslag i Helse Fonna regionen. Fokus på læring og mestring i kommunene knyttet til hjerneslag er gjennom rehabilitering etter utskrivelse. Fagnettverket kjenner ikke til at det finnes egne gruppebaserte tilbud i kommunene i Helse Fonna på området. Pasientforeninger som LHL har i noen kommuner tilbud for slaggramma og pårørende.

Veien videre: Fagnettverket oppfatter det som nødvendig å styrke tilbudet innen hjerneslag i kommunene, både for pasienter og pårørende. Dette må foregå i tett samarbeid med øvrig rehabiliteringsinnsats, og med aktuelle pasientorganisasjoner. Tilbudet kan etableres i samarbeid med andre kommuner og muligens på tvers av diagnoser.

Kols

I dag: Kolsrehabilitering tilbys ved Haugesund sykehus, der læring og mestring er en del av innholdet (dagopphold). Tilbudet er foretaksovergripende. Karmøy kommune, i samarbeid med Bokn kommune og LHL, driver lærings- og mestringskurs for personer med kols. I VESS-kommunene har en kurs hvor tilbud til personer med lungesykdom (kols/astma) inngår i grupper på tvers av de kroniske sykdommene, med spesifikk teoriundervisning til de ulike diagnosegruppene. Det tilbys treningsgrupper på tvers av diagnoser i Hardanger, der kols er en av gruppene. Det finnes i ulik grad tilbud om trening m.m i regi av pasientforeninger i ulike deler av regionen.

Veien videre: Det foreslås et samarbeid med kommune og spesialisthelsetjenesten, for å se på om en del av tilbudet i nåværende rehabiliteringsopplegg i spesialisthelsetjenesten kan gis i kommunene, og at tilbudet i spesialisthelsetjenesten kan kortes ned (bli mer medisinsk rettet). Det må da etableres tilbud i kommunene, enten diagnosespesifikt eller i andre former. Personer med kols som har behov for det, bør få også frisklivstilbud i sin kommune (eventuelt i interkommunalt samarbeid). Det bør etableres samarbeid mellom sykehusene, kommunene og pasientorganisasjonene der dette ikke er på plass.

Diabetes type 2

I dag: 2 dages opplæringskurs tilbys ved alle sykehus i foretaket. I VESS-kommunene har en kurs hvor tilbud til personer med diabetes inngår i friskliv/lærings- og mestringsgrupper på tvers av de kroniske sykdommene, med spesifikk teoriundervisning i de ulike gruppene. Det tilbys dagskurs i diabetes type 2 og tilbud om trening/ bra mat kurs ved frisklivssentralen i Kvinnherad.

Veien videre: Fagnettverket anbefaler at kommunene tilbyr gruppebaserte lærings- og mestringsstilbud til personer med diabetes type 2. Personer med diabetes som har behov for det, bør få også frisklivstilbud i sin kommune (eventuelt i interkommunalt samarbeid). Samtidig anbefaler nettverket at tilbudet i foretaket trappes ned og gradvis overføres til kommunene. Dette vil kreve et tett samarbeid mellom foretak og kommuner over tid. Det kan være aktuelt å organisere dette som et fellesprosjekt for regionen. Felles kvalitetskrav/ innhold og omfang på tilbudet må da diskuteres.

Personer med diabetes type 2 som har fått komplikasjoner som krever spesialkompetanse bør få et tilbud i spesialisthelsetjenesten også framover.

Foretaket tilbyr kurs til personer med diabetes type 1, barn med diabetes og deres foreldre. Dette anbefaler nettverket at fortsetter videre.

Kreft

I dag: Det finnes i dag ikke lærings- og mestringskurs for personer med kreft i regi av foretaket eller kommunene i Helse Fonna etter det nettverket kjenner til. Kreftomsorg Rogaland har en del tilbud på Haugalandet for pasienter og pårørende. Kreftkoordinatorer i kommunene har oppgaver knyttet til individuell oppfølging, også læring og mestring.

Veien videre: Nettverket anbefaler kommuner og sykehus å opprette tilbud innen kreft. I kommunene er kreftkoordinatorer ressurspersoner som bør benyttes i utviklingen og gjennomføringen av gruppebaserte LM-tilbud, i samarbeid med andre. På sykehusene er onkologisk avd. en ressurs som i samarbeid med lærings- og mestringscenteret må se på hvordan dette kan etableres. Det må også opprettes samarbeid med pasient- og pårørendeorganisasjoner om tilbudene både i spesialist- og kommunehelsetjenesten.

Lettere psykiske plager og lidelser

I dag: I spesialisthelsetjenesten tilbys mange fagstyrte psykoedukative program som del av behandling i gruppepoliklinikk. Disse er ikke aktuelle å overføre til kommunen.

Angst/depresjon er av de diagnoser med høy forekomst som er etablert tilbud til i en rekke kommuner gjennom Kurs i depresjonsmestring (KID) og Kurs i belastningslidelser (KIB). Disse tilbys ofte i regi av Frisklivsentraler/psykisk helsetjeneste i kommunen.

Veien videre: Nettverket anbefaler at fagstyrte program fortsetter som før i foretaket. Det anbefales at alle kommuner tilbyr innbyggere KID og KIB, og angstmestringsgrupper (eventuelt i interkommunalt samarbeid). Det bør etableres samarbeid på begge nivåer med pasient- og pårørendeorganisasjoner om tilbudene.

Demens

I dag: Pårørende til personer med demens får i dag tilbud enten i kommunal regi eller i et samarbeid mellom kommune og LMS psykisk helse/Helse Fonna. De større kommunene arrangerer tilbud på egen hånd og de mindre som VESS, og kommunene i Hardanger/Sunnhordland tilbyr dette på tvers av kommunene/interkommunalt i området og bidrar med ressurser inn fra flere kommuner.

Veien videre: Fagnettverket oppfatter at det er naturlig at dette blir ytterligere bygd ut slik at det blir tilgjengelig i alle deler av Helse Fonna. Dette kan følge samme mal som dagens kurstilbud, enten kommunalt eller i samarbeid. Pårørendeorganisasjoner må delta som likeverdige aktør i disse tilbudene.

På tvers av diagnoser

I dag: Tidligere var det tilbud om et diagnoseuavhengig kurs, «Å leve et friskere liv (ÅLFL)», for en rekke kommuner i Helse Fonna. Dette ble arrangert av LMS ved Helse Fonna i samarbeid med brukerorganisasjonene og kommuner. Dette konseptet er ikke i drift lenger, men studieforbundet Funkis lager i disse dager et nytt kurskonsept med bakgrunn i ÅLFL som skal starte opp høsten 2016.

Veien videre: Nettverket anbefaler at LMS og kommunene samarbeider om innføring av det nye kurskonseptet, slik at det blir tilgjengelig for alle deler av Helse Fonna.

Friskliv, læring og mestring i VESS (Vindafjord, Etne, Sauda og Suldal)

Nettverket ønsker å fremheve et godt eksempel på hvordan kommuner, i samarbeid med andre kan etablere tilbud om friskliv, læring og mestring. Under følger en kort beskrivelse av tilbudet i VESS-kommunene som går på tvers av diagnoser.

Friskliv, læring og mestring gruppebasert undervisning og trening VESS-kommunene

Dette er et tilbud til personer som nylig har fått eller står i fare for å utvikle diagnosene kols, hjertesykdom, overvekt eller diabetes. Deltagerne er fra 18 år og oppover. Varigheten på kurset er på 10 uker med undervisning to dager i uka. En dag med kostholdsundervisning basert på «Bra mat kurs» fra Helsedirektoratet sine anbefalinger og en dag med tilrettelagt trening der man tar utgangspunkt i Ullevålsmodellen som blir brukt i hjerterehabilitering. Den enkelte får også individuell kartleggingssamtale ved oppstart og slutt. Kurset koster 500,- kr.

Det er også satt opp valgfri videoundervisning sammen med alle fire kommunene der det er rettet inn mot hvordan det er å leve med kols, hjertesykdom, overvekt og diabetes. Til dette er fastleger og ernæringsfysiologer i de ulike kommunene spurt om å bidra. Ved tidligere kurs har man hatt videoundervisning av ernæringsfysiolog fra Helse Fonna.

Deltagere til kurset kan bli henvist fra lege eller annet helsepersonell gjennom frisklivsresept eller de kan ta kontakt selv. Kriteriene for å delta på kurset er at det skal vurderes om deltageren vil kunne ha nytte av endring i forhold til kost, aktivitet og kunnskap om egen sykdom, ha fravær av alvorlig psykisk lidelse, kunne være i lett aktivitet i 45 min., komme seg

til og fra gruppetilbud på egen hånd, ha gode norskkunnskaper og for deltagere med hjertesykdom må de være klarert fra spesialisthelsetjenesten for aktivitet før oppstart.

Høsten 2015 var to brukerrepresentanter med på samarbeidsmøter for å sikre brukerperspektivet. Disse er tidligere kursdeltagere. Frisklivsmedarbeiderne i VESS-kommunene har samarbeidsmøte en gang i mnd. via videokonferanse om dette tilbudet.

Fagnettverket kjenner til at kommunestyret i Vindafjord kommune vedtok nedleggelse av frisklivsrettleiarstillingen våren 2016, og det resulterer i at tilbudet ikke lenger blir tilgjengelig for innbyggere i Vindafjord fra høsten 2016.

Finansiering

En utfordring som har dukket opp i arbeidet i LM-nettverket er spørsmålet knyttet til finansiering mellom kommuner i interkommunalt samarbeid. Det finnes ikke, slik nettverket kjenner til, retningslinjer eller anbefalinger hva gjelder dette spørsmålet, og det blir i dag praktisert på ulike måter. Nettverket oppfatter det som hensiktsmessig at man kan ta «stykkpris» per innbygger som deltar på kurstilbud i andre kommuner, og at denne summen bør ligge på et moderat nivå.

Tanker fra brukerrepresentanter i fagnettverket

En oppsummering fra brukerrepresentanter i nettverket for lærings- og mestringstilbud følger under:

Overordna mål for LM nettverket:

- Sikre gode pasientforløp på tvers av nivå. Hovedfokus skal være fagutvikling, pasientforløp og oppfølging av viktige områder i samarbeidsavtalene mellom foretak og kommunene.

Det er tatt bakgrunn i tjenesteavtale 2, der det forplikter partene til deltagelse i felles nettverk, nettverket for LMS ble opprettet i SU møte 09.01.13.

Slik vi ser det er det utarbeidet handlingsplan og man har fått oversikt over tilbud i spesialisthelsetjenesten og til dels i kommunene.

Ut fra oversikten over kurs/temadager ved lærings- og mestringsteamene i spesialisthelsetjenesten og i kommunene i de forskjellige områdene, ser man at det ikke ennå er et likeverdig tilbud til alle pasienter og pårørende.

Dette nettverket har vært i arbeid siden 2013 og vi mener at tilbudet i enkelte kommuner ikke er godt nok. Det ser ikke ut som at alle kommuner har prioritert dette viktige arbeidet.

For at personer i kommunene skal få et godt liv, må man tenke forebyggende og der man har fått en diagnose må en få opplæring til å mestre utfordringene.

I målet for nettverket står det at det skal bidra til at pasienten og pårørende får tilbud om faglig gode lærings- og mestringstilbud på rett nivå ut fra faglige og geografiske forutsetninger. Dette må SU se til at partene tar på alvor.

Avslutning

Fagnettverket oppfatter det som sentralt at kommunene etablerer tilbud innen store diagnosekategorier i tråd med samarbeidsavtale 2 og nasjonale føringer og anbefalinger. Det finnes ulike måter å organisere tilbudet på, og man bør på overordnet nivå bli enige om en strategi for hvordan dette skal gjøres. I dette arbeidet må det også avklares hvordan man skal løse utfordringen med økonomi knyttet til at innbyggere får helsetjenester på tvers av kommunegrenser.

Fagnettverket oppfatter det som viktig at spesialisthelsetjenesten oppretter LM-tilbud innen kreft.

Det er sentralt at pasient og pårørendeorganisasjoner får en viktigere rolle i pasientforløpet innen læring og mestring, og at samarbeidet utvikles både i spesialist- og kommunehelsetjenesten. Det er også et utviklingsområde knyttet til samarbeid på tvers av nivåer, og at man utvikler tilbud der flere aktører bidrar med sin kompetanse og erfaring. Nye former for lærings- og mestringstilbud vil etableres i fremtiden og telemedisin vil være et viktig redskap for å gjøre tilbud tilgjengelig for innbyggere der de bor. Den nye pasientrollen, med fokus på at brukeren skal være aktivt deltakende og være med på å ta beslutninger og medvirke i prosess vedrørende egen helse, fordrer at helsetjenesten legger godt til rette for læring og mestring i alle ledd. Dette er alles ansvar og den enkeltes ansvar. Sammen kan vi skape gode arenaer for dette i Helse Fonna-regionen i tiden som kommer.

Vedlegg

Skjema over LM- og frisklivstilbud i kommune- og spesialisthelsetjenesten i Helse Fonna